

O „Pratiki“ za kmete nekaj.

Slavnoznani gospod Trientl je, kakor časnik družbe kmetijske v Innsbrucku poroča, v občnem zboru one družbe 7. dne u. m. govoril tako le:

„Ljudstvo sploh ne bere veliko. Če prideš v 100 hiš, ne bodeš našel bukev ali bukvic, tedaj tudi kmetijskih ne, pa tudi kmetijskega časnika ne. Le koledar (pratika) pride v vsako hišo in se bere.

Ker je tedaj ta drobna stvarica skor edino berilo kmečkemu ljudstvu, zato naj bi družbe kmetijske več skrb obračale na to knjižico, da ne bi obsegala samo imen svetnikov po dnevih, spreminov lune in lažnjivega prerokovanja vremenskega, temveč da bi tudi prav na kratko in razumljivo dajala poduka v kmetijstvu, pa še tudi kakošen drug dober poduk, ki ga potrebuje prosto ljudstvo. Tako more postati pratika koristnejša knjižica, kakor pa marsikateri debel časnik, kateri ljudstvu ne koristi zato, ker ga ne bere. Domoljubni možje naj bi tedaj vsako leto skrbeli, da ljudstvo ob novem letu dobí take hrane, in v svesti si morejo biti, da bodo s tem pospešili znanost v kmetijstvu in po njem blagor dežele.“

Reči moramo, da nas je ta spis velečenjenega moža, ki ima za napredek kmetijstva velike zasluge, jako razveselil, ker je najlepše spričalo zato, da družba kmetijska naša že od leta 1845. pravo pot hodi, da vsako leto izdaja tako imenovano „veliko pratiko“, v kateri se v kratkih stavkih razkladajo kmetom potrebni kmetijski nauki, zraven pa se privrže še kaka druga koristna drobtinica.

Trgovske stvari.

Razjasnilo trgovcem

o novi postavi od 8. sušca 1876.,

kako naj rabijo koleke (štampeljne) pri svojih računih.

Kako naj se rabijo koleki po tej novi postavi, je c. kr. finančno vodstvo Kranjsko razglasilo 24. dne u. m. št. 10.865 sledeči poduk trgovcem*) (kupcem):

Da se ne dvomi, kako je treba koleke rabiti pri trgovskih računih, naj bodi trgovcem opomnjeno pred vsem to, da v tem oziru postava od 8. sušca leta 1876. nič ni spremenila.

Pristojbinska dolžnost (Gebührenpflicht) od taci računov se bode tudi vprihodnje izpolnjevala na dvojni način, namreč: 1) da se kolek, kakoršnega je treba od pristojbine (Gebühr), že pred izdelovanjem računa prilepi na prvo stran vsake pôle še nepopisanega papirja in se potem z besedami tega računa tako napiše, da pride v ravni črti na spodnji barvani krajec koleka vsaj ena vrsta pisanja, a nikdar ne nadpis (naslov), ne trgovcev podpis (imé ali firma), ali 2) če kdo v ta namen vzame zato natisnjen, a še nič popisan list, tedaj naj koleke prilepi tje, kjer je prostor nalašč prazen ostal, da se na-nj more kaj zapisati, in kolek je potem z besedami tega računa treba zopet tako napisati, kakor je zgoraj povedano. Tudi se utegne kolek tako na list prilepiti, da med kolekom in med tisto vrstico, kamor list kaže pisati, ne ostane nič praznega prostora za kakošno pisanje. Kedar je tako, tedaj je treba, da, še predno se račun začne pisati, na kolek svoj pečat udari tak urad (gosposka), kateri je v to

postavljen. Če pa kdo kolek samo prekriža ali na-nj udari svoj lastni pečat, ali če na-nj zapiše dan, mesec in leto ali pa svoje imé, še po takem ne izpolni dolžnosti o kolekih, in vsi taki nepostavno porabljeni koleki se štejejo za nič. (§. 14. v ukazu od 28. sušca leta 1854. v drž. zak. štev. 70.)

Ob enem bodi opomnjeno še to, da sta za računsko pristojbino oba enako odgovorna, namreč tisti, kdor je račun pisal, in tisti, komur je pisan, ter da pri prelomljeni postavi je treba plačati petdesetkrat toliko, kolikor skrajšana stalna pristojbina (po 1 krajc. ali po 5 krajc.) znaša.

Naravoznanske stvari.

Tajnocvétke (kryptogami)

ob potu od Poženka na Šent-Ursko goro.

II.

Popisal Š. Robič.

(Konec.)

Ko prideva iz te tišine na prosto, kjer se zopet lep razgled očem odpré, vidiva na levi strani pota mnogo porobkov ali štorov; tu se nahaja „Brachythecium salebrosum“ in „Brachyth. velutinum“.

Zdaj sva pri apnenci, kjer so lansko leto apno žgali. Kdo bi verjel, da bo že čez leto in dan na prežgani ilovici se mah prikazal! A vendar je tako. Vselil se je sèm-le mah „Funaria hygrometrica“ (funus = vrvice), ki najbolj taka mesta ljubi, zakaj pa, ne vem ti povedati.

Podvizajva se, da prideva do križa. Ondi najdeva prav lični mah „Bryum argenteum“, ki v večih in manjših šopkih s svojimi drobnimi stebelci podobnimi vejami zares srebrni skalnate razpoke. Memo njega vidiva še po kamenji ter skalovji „Grimia apocarpa“ (po Grimu tako imenovan), „Ortothrichum anomalum“ (orthos = naravnoč), „Ortotr. lenocarpum“, „Trichostomum rigidulum“ (trichos las in stoma = usta), „Leptotrichum flexicaule“ (lepto = tenak); pod klancem pa na peščenih tleh: „Racomitrium canescens“ (rakov = krpica in mitrion = kapica); na levi strani pota pod drevjem pa: „Leucobryum glaucum“ (leukos = bel in bryon = mah).

Dospela sva do listnika pod Fleggerjem. Tukaj se nahaja prav obilno „Dicranella varia“, „Scapania aequiloba“ (skapane = lopatica), „Scap. nemorosa“, „Scap. albicans“, „Plagiochila asplenoides“ (plagios = pošev in cheilos = žnablo), „Mastigobryum trilobatum“ (mastix = bič), „Metzgeria furcata“ (po Metzgeru tako zvan), „Lepidozia reptans“ (lepis = luska in ozos = vejica); dalje spodaj, kjer je razpotje pa „Webera albicans“ (po prirodoslovcu Weberju), „Jungermania crenulata“ (po Jungermanu), „Jung. trichophylla“, „Jung. albicans“ in „Lophocolea bidentata“ (lophos = greben in koleos = nožnica).

Na trati pri znamenji raste „Sarcoscyphus Funkii“ (sarkos = meso in scyphos = čaša).

Ogledovaje še mlakuže doli od znamenja poleg pota zapaziva: „Hypnum cuspidatum“, „Hyp. palustre“, „Hypn. filicinum“, „Brachythecium rivulare“, v potoku pri mlinu pa „Fontinalis antipyretica“, ki v dolgih kosmih v vodi sem in tje se vije.

Lepo število raznih mahov — kaj ne? — sva na tem popotovanju ogledovala.

Za nameček ti podam še imena praprota, ki tudi so tajnocvetke in se ob tem potu nahajajo. Te-le so:

*) Razglas je treba bilo v slovenski besedi nekoliko predrugačiti, da je nekako lože razumljiv trgovcem, katerim je namenjen. Vred.